

Slutrapport om kultur- och fritidssektorns delaktighet under strategiperioden 2021-2025

Kultur- och fritidssektorn

Kultur- och fritidssektorn upprätthåller och förbättrar möjligheten till psykiskt och fysiskt välbefinnande, bildning och aktivt medborgarskap för Helsingforsbor i olika åldrar samt stödjer stadens livskraft.

Sektorn ansvarar för biblioteksmaterialet, musei- och konstmuseisamlingarna och upprätthållandet av kulturarvet.

Sektorn ombesörjer myndighetsuppdrag som värnar om kulturmiljön. Kultur- och fritidssektorn lyder under kultur- och fritidsnämnden.

Kultur- och fritidssektorns delaktighetsplan för strategiperioden 2021–2025

Kultur- och fritidsnämnden godkände sektorns delaktighetsplan för den pågående strategiperioden den 31 januari 2023.

Åtgärderna för delaktighet inom sektorn och servicehelheterna har i enlighet med planen uppdaterats och rapporterats årligen som en del av årsplaneringen.

I enlighet med Helsingfors beslut om verkställande av delaktighets- och interaktionsmodellen rapporterar sektorerna regelbundet till nämnderna om hur delaktigheten genomförts inom sektorerna.

Sammanfattning av kultur- och fritidssektorns mål för delaktighetsarbetet under strategiperioden 2021–2025

1.

Utveckling av kundupplevelsen inom sektorn

2.

Målgruppsdialog och målgruppsspecifik konsekvensbedömning i sektorns beslutsfattande

3.

Servicehelheternas viktigaste årliga mål för delaktighet, uppdateras som en del av årsplaneringen

Genomförande av fem former för delaktighet inom kultur- och fritidssektorn 2021–2025

Främjande av delaktighet genom lokal utveckling och regional aktivitet

Platsbaserad utveckling och gemensamt arbete samt aktivt stöd inom områdena genom samarbete, lokaler och understöd.

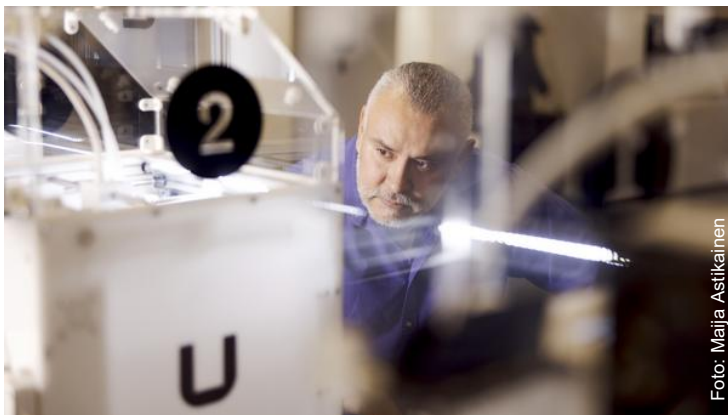
Framgångar

Förutom den grundläggande verksamheten inom tjänsterna tog kultur- och fritidssektorn tydliga och effektiva framsteg inom regional utveckling och lokalt deltagande, bland annat genom nätverksarbete, frivilligarbete, modellen för regionalt och inkluderande kulturarbete, arbete i stadsförnyelseområdena, Varaamo, kulturcentrens visionsarbete, ibruktagandet av delaktighetsmodellen för lokalprojekt samt VårStad.

Utvecklingsbehov

Utvecklingsbehov har framför allt identifierats inom samordningen mellan staden och sektorerna. Det är svårt att få en helhetsbild av tjänsterna och möjligheterna i de olika områdena, vilket gör det svårt att styra invånarna till rätt kanaler, möjligheter och tjänster. Det finns även utrymme för förbättringar när det gäller kommunikation och interaktion med stadsborna och samarbetspartner.

Främjande av delaktighet genom aktivism och stöd för verksamhet på egen hand

Staden är en plats för gemenskap, meningsfulla handlingar och möten samt möjliggör självständig verksamhet genom att erbjuda lokaler, understöd och samarbete.

Framgångar

Varaamo genomgick en betydande förnyelse och utvidgning under strategiperioden. Det nya bokningssystemet, överföringen av invånaranvändningen av fostrans- och utbildningssektorns lokaler till kultur- och fritidssektorn samt utvecklingen av passage utan nycklar ger stadsborna bättre tillgång till lokaler och utrustning. Inom Helsingforsmodellen fick stadsborna själva utveckla verk tillsammans med konstaktörer. Systemet för ungdomsinitiativ förnyades och ungdomsarbetet tog fram riktlinjer för stöd för ungas aktivism.

Utvecklingsbehov

Stadsborna gav fortfarande respons om att staden inte tillräckligt uppskattar och stöder verksamhet, platser och gemenskaper som uppstår genom stadsbornas eget initiativ. Det finns fortfarande skäl att vidareutveckla dialogen och nya verksamhetssätt med partnererna – inklusive aktörer inom den fjärde sektorn.

Främjande av delaktighet genom att använda stadsbornas kunskap och inkludera användarna

Vi utnyttjar stadsbors och partners upplevelser, kunskaper och kompetens för att utveckla stadens verksamhet och tjänster samt i beredningen av beslut.

Framgångar

Information från stadsborna samlades in och användes mycket inom kultur- och fritidssektorn bland annat genom respons, i lokalprojekt, tjänstedesignprojekt, användarundersökningar, råd, nätverk och enkäter, exempelvis vid den omfattande datainsamlingen inom ungdomsbudgeten med över 10 000 unga deltagare varje år mellan 2021 och 2025. Stadsbornas kompetens utnyttjas mångsidigt genom frivilligarbete.

Utvecklingsbehov

Det finns utrymme för förbättringar när det gäller att utnyttja informationen i utvecklingen, utvärderingen och beslutsfattandet avseende tjänsterna. Understöden, Varaamo, frivilligarbetet och fadderverksamheten möjliggör genomförande av självständig verksamhet och utnyttjande av kompetens, men det finns fortfarande en efterfrågan på nya verksamhetsformer och nya roller för stadsborna inom kultur- och fritidstjänsterna, särskilt när det gäller människor i utsatt ställning.

Främjande av delaktighet genom att utveckla kundupplevelsen

Tjänsterna planeras utifrån användarnas behov och kundinformation, så att tjänsten motsvarar både kundens behov och tjänsteproducentens mål.

Framgångar

Under perioden satsade sektorn på tjänstedesign. Nya tjänster, lokaler och förnyelse av gamla planerades i ett allt närmare samarbete med stadsborna och parterna. I enlighet med modellen för delaktighet och tjänstedesign vid lokalprojekt inkluderade sektorn intressentgrupper i stor utsträckning redan i behovsutredningsfasen (bland annat Georgsgatans simhall, Stoa, Malmgårds bibliotek och Östra centrums simhall). I synnerhet satsade man på stadsbornas delaktighet och kundupplevelse inom kulturcentrens visionsarbete.

Utvecklingsbehov

Det uppstår mycket information, men de gemensamma modellerna för behandlingen av informationen, användningen av den, mätningen av dess effekt och förmedlingen av information till stadsborna måste utvecklas. De upplevelsemätare som används är antingen ganska begränsade (rekommendationsindexet NPS) eller svåra att använda i utvecklingen av tjänster (Delaktighetsindikatorn).

Jämlikhet eftersträvas med inkludering

Inkludering främjar jämlikhet och tar hänsyn till tjänsternas målgrupper, särskilt de grupper som befinner sig i en utsatt ställning i samhället.

Framgångar

Programmet för främjande av integration, Helsingforsmodellen och programmet med stadsförnyelseområden gav upphov till och stärkte flera inkluderande verksamhetsformer, såsom Welcome Day-evenemang, bibliotekets demokratikafé och firandet av olika kulturer. Flera åtgärder vidtogs för att förbättra flickornas upplevda delaktighet, som är svag, samt för att förbättra hobbymöjligheterna för flickor som har flyttat till landet. Delaktigheten hos äldre förbättrades bland annat genom att fästa uppmärksamhet vid tillgänglighet och inrätta motionsrådet för äldre.

Utvecklingsbehov

Det finns ett ständigt växande behov av flerspråkig kommunikation och marknadsföring som når ut till stadsborna – men kommunikation kan inte ersätta de resurser som saknas inom tjänsten. Fokus bör ligga på att utveckla delaktighet, mångfald, jämlikhet och tillgänglighet inom strukturerna och tjänsteproduktionen.

Viktiga framgångar inom delaktighet inom kultur- och fritidssektorn 2021–2025

Stärkande av barns och ungas delaktighet

Påverkanssystemet för barn och unga förnyades 2022, och samtidigt grundade man en stadsgemensam styrgrupp för barns och ungas delaktighet. För strategiperioden ställdes upp två mål:

1. **Varje barn och ung person upplever delaktighet och tror på sina möjligheter att påverka.**
2. **Barns och ungas röst hörs mångsidigt i staden.**

En ny verksamhetsform var evenemangen Barns och ungas röst hörs!, där sektorernas ledning har mött barn och unga två gånger om året och hört deras åsikter om aktuella frågor som är viktiga för barn och unga.

Inom ungdomsarbetet utvecklades ett arbetssätt som stärker delaktigheten. Ungdomsbudgeten förnyades i samarbete med unga. År 2025 ordnades valet av ungdomsrådet där valdeltagandet på 44,8 procent var större än tidigare.

Helsingfors fick Barnvänlig kommun-erkännandet i oktober 2024, och den andra verksamhetsperioden pågår 2025–2028.

Delaktighet hos äldre

Äldre Helsingforsbor deltog i stor utsträckning i utvecklingen av tjänster, bland annat i kulturcentrens visionsarbete, motionsrådet för äldre som grundades 2024 samt servicetorgen för äldre, som också inleddes 2024.

År 2025 allokerades två miljoner euro statsarvsmedel till verksamheten för äldre. Finansieringen bidrog till att främja fysisk aktivitet, deltagande i kulturlivet, funktionsförmåga och självständig aktivitet. Allokeringen fortsätter under 2026.

Kultur- och bibliotekstjänsterna satsade på gemenskaplig och tillgänglig verksamhet. Minneskaféer, allsång, kundråd och ett mångsidigt samarbete med föreningar. Tjänsterna tillhandahålls hemma hos kunder, till exempel genom Helsingfors stadsmuseums Minnenas resväska-verksamhet och genom att streama evenemang.

Ungefär 50 procent av de cirka 5 400 frivilliga inom frivilligverksamheten är pensionärer. Verksamheten omfattade bland annat bibliotekspromenader, språkkaféer, läxhjälp för barn, stöd för servicehus samt fotogruppen och museimormor och -morfar på Helsingfors stadsmuseum.

Mångfald inom delaktigheten

Kultur- och fritidssektorn testade nya verksamhetsformer genom Koto-programmet. **Verksamhetsformerna fokuserade på att förbättra delaktigheten och påverkansmöjligheterna hos invandrare och personer med främmande modersmål.** Koto-projektet gjorde det möjligt att satsa på bland annat kommunikation på somaliska och arabiska samt att testa nya kommunikationsmetoder.

Målet med Koto-programmet inom ungdomsarbetet har varit **att etablera integrationsfrämjande ungdomsarbete som permanent verksamhet.** Vid evenemangen Ungas röst hörs! fokuserade man bland annat på att förbättra hobbymöjligheterna för flickor som flyttat till landet.

Welcome day-evenemangen har välkomnat nya Helsingforsbor. Projektet demokratikaféet på Östra centrums bibliotek riktade sig till invandrare i Helsingfors som ännu inte var bekanta med påverkansmöjligheterna och kanalerna för samhällsdebatt.

I stora projekt för utveckling av lokaler och tjänster (bland annat Stoa, Östra centrums simhall, Malmgårds bibliotek) **samarbetade man med organisationspartner och strävade efter att möjliggöra deltagande på flera språk.**

Utveckling av kultur- och fritidslokaler tillsammans med stadsborna

Processmodellen för delaktighet och tjänstedesign inom projekt för kultur- och fritidslokaler infördes 2023. Syftet med modellen är **att stärka samarbetet mellan ägarna, göra årsplaneringen mer förutsägbart, öka effekten av invånarnas deltagande** samt bättre integrera förnyelse av lokaler i utvecklingen av kundupplevelsen och tjänstemiljöerna.

Modellen tillämpades under perioden till exempel vid följande projekt:

- Ombyggnad av **Georgsgatans simhall**
- Ombyggnad och utvidgning av **Stoa**
- Ombyggnad av **Östra centrums simhall**
- Ombyggnad av **Tölö sporthall**
- Beredning av ombyggnaden av **Annegården**
- Behovsutredning för **Drumsös allaktivitetshus**
- Ombyggnad av **Richardsgatans bibliotek**
- Utformning av lokal- och tjänstekonceptet för den nya byggnaden för **Malmgårds bibliotek**

Helsingforsborna som aktörer och frivilliga inom kultur och fritid

Utvecklingen av Varaamo under perioden 2021–2025 ökade **stadsbornas möjligheter att samlas, utöva hobbyer och producera verksamhet själva**. Under 2025 använde 74 000 individuella användare Varaamo. Av dem var 43 procent nya med tjänsten. Antalet bokningar av lokaler och utrustning ökar. Nyckelfri passage samt överföringen av invånaranvändningen av fostrans- och utbildningssektorns lokaler till kultur- och fritidssektorn effektiviserar invånaranvändningen av lokaler.

Stadsbornas kompetens och entusiasm används via frivilligverksamhet. På biblioteken arbetar frivilliga bland annat som ledare för språkkaféer, bokcirklar och olika klubbar. Idrottslotsarna hjälper med att komma igång med motion genom att ge kamratstöd.

De mångsidiga understöden främjar stadsbornas delaktighet och verksamhet på egen hand. Till exempel med hjälp av Helsingforsmodellen har man utvecklat ett verksamhetssätt där **invånarna själva också kan agera som konstproducenter och kuratorer samt tillsammans utveckla sina bostadsområden**. Projektunderstödet för ungdomsgrupper Sponssi å sin sida **möjliggör självständig verksamhet för unga**.

Nya tjänster för motion och idrott, kultur och ungdomsverksamhet via VårStad

Under de fyra VårStad-omgångarna 2020–2025 har stadsborna lämnat in cirka 1 700 förslag gällande kultur- och fritidssektorns tjänster. De populäraste temana har varit **motion och friluftsliv, lokaler och tjänster för barn och unga samt, i allt större utsträckning, kultur, gemenskap och välbefinnande.**

Av förslagen har stadsborna hittills röstat fram **67 projekt inom kultur- och fritidstjänster** till genomförande med **totalt cirka 14 miljoner euro.**

Med VårStad-budgeten genomförde kultur- och fritidssektorn under perioden 2021–2025 bland annat 19 nya permanenta idrottsplatser, utegym, bastu- och vinterbadplatser, evenemang samt tillfälliga tjänster och pilotförsök.

I genomförandet av VårStad-projekt betonas behovet av kommunikation och interaktion. Projekten genomförs på stadsbornas initiativ, varför genomförandet uppföljs noggrant.

1 700

projektförslag från
stadsborna för
kultur- och
fritidstjänsterna

19

nya
permanenta
idrottsplatser

67

projekt som
kultur- och
fritidssektorn
genomfört

ca **14**

miljoner euro
för kultur- och
fritidstjänster

Mer information

Kultur- och fritidstjänster:

Kultur och fritid | Helsingfors stad

Slutrapporten för kultur- och fritidssektorns delaktighetsplan 2021–2025 i Beslut-tjänsten (på finska):

Osallisuussuunnitelma 2026–2029, osallisuussuunnitelman 2021–2025 loppuraportti, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala | Beslut | Helsingfors stad

Helsingfors

